

DOI: 10.31891/2308-4081/2023-13(1)-8

Кандидат педагогічних наук, доцент **ОЛЕСЯ САДОВЕЦЬ**
Хмельницький національний університет
E-mail: lesyasadovets@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-8603-8952

ПРОГРАМА МІЖНАРОДНОГО ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ВОЛОДІННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ PISA: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ПЕРЕВАГИ

АНОТАЦІЯ

У статті обґрунтовано необхідність оцінювання знань учнів з іноземної мови за міжнародними стандартами та показниками. Охарактеризовано суть міжнародної програми оцінювання рівня володіння іноземною мовою PISA, впровадження якої планується у 2025 році.

З'ясовано, що для об'єктивного оцінювання рівня володіння іноземною мовою, PISA розробила когнітивну систему оцінювання відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, щоб результати можна було інтерпретувати відповідно до загальноприйнятих рівнів володіння іноземною мовою від A1 до C2. Програма також базується на соціально-когнітивному підході до оцінювання іноземної мови та перевірки тестових завдань.

PISA оцінює загальні та мовно-комунікативні компетентності (лінгвістичну, соціолінгвістичну, прагматичну), комунікативні види діяльності (сприйняття, відтворення, взаємодія, посередництво) та відповідні комунікативні стратегії для успішного комунікативного використання іноземної мови.

Описано процедуру забезпечення об'єктивного оцінювання, а також особливості підбору завдань для усіх оцінюваних видів мовленнєвої діяльності (читання, слухання, говоріння).

З'ясовано, що для покращення якості викладання та навчання іноземних мов PISA розробить ряд опитувальників для вчителів, учнів, директорів та батьків, а також проведе опитування на рівні управління освітньої системи, які дадуть змогу зібрати інформацію про організацію та реалізацію процесу викладання та навчання іноземної мови на всіх рівнях. Зібрана інформація буде проаналізована разом з даними про рівень володіння іноземною мовою, отриманою за допомогою тестування, для забезпечення всебічної картини факторів, які впливають на вивчення іноземної мови у школі та за її межами. Питання в опитувальниках стосуються: відповідної освітньої політики на рівні адміністрації шкіл та місцевих органів управління освіти; профілів учителів та їх підготовки; процесу навчання учнів; процесу викладання.

PISA оцінюватиме результати за допомогою спеціально розробленої шкали на основі Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (CEFR) для забезпечення простої та адекватної інтерпретації результатів освітянами та іншими стейкхолдерами.

Ключові слова: оцінювання, рівень володіння іноземною мовою, мовно-комунікативна компетентність, мовна освіта, ОЕСР, комунікативна діяльність, PISA, Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти.

PISA PROGRAM FOR INTERNATIONAL ASSESSMENT OF FOREIGN LANGUAGE PROFICIENCY: PROSPECTS AND PRIVILEGES

ABSTRACT

The article substantiates the need to assess students' knowledge of a foreign language according to international standards and indicators. The essence of the international program for assessing foreign language proficiency PISA, which is to be implemented in 2025, is characterized.

It is found out that for the objective assessment of the foreign language proficiency, PISA developed a cognitive assessment system in accordance with the European Framework of Reference for Languages, so that the results can be interpreted according to the well-known levels of foreign language proficiency used throughout the world (A1- C2). The program is also based on a widely used social-cognitive approach to foreign language assessment and test validation.

PISA assesses general and language competences (linguistic, sociolinguistic, and pragmatic), communicative activities (perception, reproduction, interaction, mediation) and corresponding communicative strategies for successful communicative use of a foreign language. The procedure for ensuring fair and objective assessment is described alongside the criteria for selecting tasks for all types of communicative activities assessed within the program (reading, listening, and speaking).

It is defined that in order to improve the quality of teaching and learning of foreign languages, PISA will develop a range of questionnaires for teachers, students, principals and parents. It will also conduct surveys at the level of the management of the educational system, which will make it possible to collect information about the organization and realization of teaching and learning a foreign language at all levels. The information collected will be analyzed together with the foreign language proficiency data obtained through testing to provide a comprehensive picture of the factors that influence foreign language learning in school and beyond. The questions in the questionnaires concern educational policy and school administration; profiles of teachers and their training; students and their learning; teaching. PISA will assess the results using a specially designed scale based on the CEFR scale to ensure a simple and adequate interpretation of the results by educators and other stakeholders.

Keywords: *assessment, foreign language proficiency, communicative language competence, language education, OECD, communicative activity, PISA, Common European Framework of Reference for Languages.*

ВСТУП

В умовах глобалізації суспільства та міжнародного співробітництва іноземні мови набувають важливого значення для здійснення міжкультурної комунікації. Володіння однією чи кількома іноземними мовами є необхідним інструментом для ефективного спілкування та взаємодії. Вони дають змогу розуміти міжкультурне середовище, надають кращі можливості працевлаштування, розвивають когнітивні здібності, а саме гнучкість мислення, пошук оптимального вирішення проблем, креативне та абстрактне мислення.

Кожна країна, яка розвивається, зацікавлена в тому, щоб її громадяни добре володіли іноземними мовами для їх вільного функціонування в міжнародному просторі. Уряди, які інвестують в іншомовну освіту своїх громадян, хочуть бути

впевненими, що ці інвестиції є продуктивними. Переконалися у цьому вони можуть, оцінивши знання своїх учнів з іноземної мови за міжнародними стандартами та показниками. Такі оцінювання дають змогу зрозуміти як покращити досягнення учнів і які методи та підходи до викладання іноземних мов, що виявилися найбільш ефективними в інших країнах, можна застосувати у своїй власній. Освітня та громадська також зацікавлені у таких міжнародних оцінюваннях. Ось чому популярністю користуються такі онлайн-тести, як EF (English First), IELTS або TOEFL. Звісно, вони можуть дати деяке уявлення про рівень володіння мовою, але не створюють цілісної та об'єктивної картини. Саме тому на сьогодні особливий інтерес становить міжнародне оцінювання рівня володіння іноземною мовою, відоме як PISA – Programme for International Student Assessment (Програма міжнародного оцінювання учнів), що фінансується ОЕСР (OECD) – Організацією економічного співробітництва та розвитку (Organization for Economic Cooperation and Development).

Загалом, оцінювання за цією програмою почалися в 1997 році і мали на меті оцінити системи освіти в усьому світі шляхом перевірки базових знань і навичок 15-річних учнів після закінчення загальноосвітньої школи. Трирічне оцінювання перевіряло навички читання, математики та природничих наук з фокусом на одному предметі кожного року. З 2000 року в PISA взяли участь понад 70 країн. Програма перевіряє не лише те, чи можуть учні відтворювати знання, але й наскільки добре вони можуть практично застосовувати їх у спонтанних та непередбачуваних ситуаціях спілкування.

З 2025 року програма PISA включатиме факультативне оцінювання рівня володіння іноземною мовою, зокрема навичками читання, говоріння та слухання. В подальшому майбутньому планується оцінювання й більш складних навичок, зокрема, письма.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Мета статті полягає у вивченні сутності програми міжнародного оцінювання рівня володіння іноземною мовою PISA, визначенні її переваг та перспектив участі країн, що розвиваються, у цій програмі.

ТЕОРЕТИЧНА ОСНОВА І МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Великий інтерес до оцінювання результативності вивчення та викладання іноземних мов викликав низку міжнародних досліджень, проведених такими ученими як С. Бардель (C. Bardel) (2023), Л. Бахман (L. Bachman) (2010), С. Вєр (C. Weir) (2009), Р. Елліс (R. Ellis) (2015), М. Лонг (M. Long) (1993), М. Олівері (M. Oliveri) (2019), А. Палмер (A. Palmer) (2010), Дж. Пурпура (J. Purpura) (2016), Дж. Толін (J. Tholin) (2023) та іншими. Чимало міжнародних організацій теж присвятили свої дослідження оцінюванням знання іноземної мови – Рада Європи (Council of Europe (2020)), Національна академія науки, інженерії та медицини США (National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine (2020)), Організація економічного співробітництва та розвитку (Organization for Economic Cooperation and Development), Американська рада з питань викладання іноземних мов (American Council on the Teaching of Foreign Language (1999)) та інші.

При проведенні дослідження застосовано комплекс загальнонаукових методів, таких як вивчення, аналіз та узагальнення довідкових, науково-навчальних джерел, а також систематизація та узагальнення даних. Дослідження є якісним (описовим) і включає спостереження та нарративний опис.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Оскільки PISA є найбільшою міжнародною програмою оцінювання навчальних досягнень учнів, вона має хороші можливості для порівняння даних з різних країн з метою оцінки знань учнів з іноземних мов та визначення факторів, які впливають на їх рівень. PISA використовує інструменти для аналізу даних, які є надійними, релевантними та легкими для інтерпретації. Одним з незаперечних привілеїв PISA є можливість порівняти знання іноземної мови учнів з їх читацькою грамотністю у мові, якою здійснюється процес викладання, що визначається як важливий фактор у якості вивченні іноземної мови.

Окрім того, для об'єктивного оцінювання рівня володіння іноземною мовою, PISA розробила когнітивну систему оцінювання відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти CEFR (Common European Framework of Reference for Languages). CEFR є міжнародною системою опису рівнів володіння іноземною мовою для різних видів мовленнєвої діяльності. Система окреслює загальні компетентності, мовно-комунікативні компетентності, комунікативні види діяльності та стратегії для успішного комунікативного використання іноземної мови (табл. 1) від початкового до професійного рівня (A1-C2). PISA побудувала своє оцінювання на основі цих рівнів для легкої інтерпретації результатів.

Таблиця 1

**Описова схема загального володіння іноземною мовою за CEFR
(комунікативний підхід)**

Загальні компетентності	Мовно-комунікативні компетентності	Комунікативна діяльність	Комунікативні стратегії
Декларативні знання	Лінгвістична	Сприйняття (слухання, читання, аудіо-візуальне сприйняття)	Сприйняття (наприклад, розуміння натяків і підказок)
Навички та «ноу-хау»	соціолінгвістична	Відтворення (говоріння, письмо)	Відтворення (наприклад, планування, моніторинг і виправлення повідомлення)
Екзистенціальна компетентність	Прагматична	Взаємодія (говоріння, письмо, онлайн діяльність)	Взаємодія (обмін репліками, прохання перефразувати, тощо)
Здатність до навчання	—	Посередництво (текстове, понятійне, комунікаційне)	Посередництво (наприклад адаптування мови, спрощення тексту)

Source: PISA 2025 Foreign Language Assessment Framework, 2022

Але освітня цінність CEFR полягає не лише в описі загальновизнаних рівнів володіння іноземною мовою, але й у підвищенні якості викладання та вивчення іноземної мови. CEFR розширює своє бачення іншомовної освіти, сприймаючи учня як соціального агента, який є рівноправним учасником багатомовного та мультикультурного середовища. CEFR враховує освітні цінності, систему мовних компетентностей, практичні інструменти й ілюстративні дескриптори для полегшення

процесу розробки навчальних програм з іноземних мов і спрямування процесу викладання на навчання (Council of Europe, 2020).

CEFR передбачає соціо-когнітивний підхід до опису рівнів мови, який враховує комунікативну мовну діяльність («соціо») і мовно-комунікативну компетентність («когнітивний»). Варто зазначити, що соціо-когнітивний підхід розглядає використання мови як поєднання соціальних факторів (лінгвістичних і тих, що пов'язані з успішним використанням мови) і когнітивних (процесів, які пов'язані з успішним використанням мови). Цей підхід доповнює опис CEFR шляхом аналізу когнітивних процесів, які лежать в основі різних видів мовленнєвої діяльності (читання, письма, аудіювання та говоріння) (Weir, 2005).

Відповідно до CEFR, ефективне використання мови вимагає сформованості мовно-комунікативних компетентностей, які можна розділити на лінгвістичні, соціолінгвістичні та прагматичні, при цьому поєднуючи їх з загальними.

Так, *лінгвістична компетентність* включає лексичні, синтаксичні, фонологічні, фонетичні і орфографічні знання мовної системи. Діапазон оцінки лінгвістичної компетентності визначається за шкалою, яка оцінює словниковий запас, граматичну точність, лексичну доцільність, фонологічну грамотність і знання орфоєпії. Така шкала спрямована на те, щоб оцінити не тільки точність вживання мови, але й складність і діапазон мовних засобів, які використовуються у спілкуванні (Oliveri, 2019).

Соціолінгвістична компетентність стосується знань і навичок, необхідних для успішної комунікації в соціальному контексті (наприклад, знання мовного етикету, розмовних кліше, норм ввічливого спілкування, вибору правильного соціолінгвістичного реєстру тощо).

Прагматична компетентність визначається як «знання принципів використання мови, відповідно до яких мовні повідомлення є організованими, структурованими та логічними (дискурсивна компетентність); виконують певні комунікативні функції (функціональна компетентність) і будуються відповідно до встановлених зразків взаємодії та транзакції. CEFR описує розвиток цих компетентностей від початкового до професійного рівня.

Загальні компетентності більш тісно пов'язані з індивідуальними факторами та світоглядом окремих людей і їх бажанням/здатністю вчитися. Вони не є лінгвістичними, тому не будуть оцінюватися в тесті PISA. Водночас, ними не можна нехтувати, оскільки такі компетентності можуть впливати (сприяти або перешкоджати) на розуміння та спілкування іноземною мовою, адже головним чином вони оцінюють те, як люди інтегрують нові знання у свої існуючі знання, розуміють відмінності та схожість між світоглядом користувачів іншої мови та своїм власним. Загальні компетентності складаються з чотирьох компонентів:

1. Декларативні знання, які є знанням про світ у результаті набутого досвіду (емпіричні знання) та більш формального навчання (академічні знання).
2. Навички та ноу-хау, які є основою здатності виконувати певні процедури.
3. Екзистенціальна компетентність, тобто сукупність індивідуальних особливостей і установок, пов'язаних з самооцінкою, оцінкою інших і бажанням вступати в соціальну взаємодію з іншими людьми.
4. Здатність навчатися, яка означає «знати або бути схильним відкривати щось нове (мову, культуру, інших людей або нові галузі знань). Здатність навчатися є дуже важливою для тих, хто вивчає іноземну мову, оскільки вона дозволяє їм

здійснювати комунікативну діяльність шляхом активації відповідних комунікативних стратегій (National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine, 2020; Bardel et al., 2023).

Відповідно до PISA, володіння іноземною мовою – це здатність використовувати її для ефективного спілкування, що вимагає поєднання мовно-комунікативних і загальних компетентностей, які дозволяють учням здійснювати комунікативну діяльність (сприйняття, відтворення, взаємодію та посередництво) для реалізації однієї або декількох видів мовленнєвої діяльності – читання, письма, говоріння, аудіювання – з використанням певних комунікативних стратегій (Weir, 2005).

Враховуючи комунікативний підхід та CEFR, міжнародне оцінювання рівня володіння іноземною мовою PISA перевіряє застосування всіх видів комунікативної діяльності (сприйняття, відтворення, взаємодії та посередництва) і визначає, що вони є невід’ємними компонентами комунікативного використання мови. Тим не менш, через деякі практичні та технічні обмеження, у 2025 році оцінка рівня іноземної мови буде зосереджена на перевірці сприйняття (читання та розуміння на слух) та відтворенні (говорінні). Тестування та оцінювання письма на разі неможливе через велику кількість учасників програми PISA. Не зважаючи на це, програма має намір вивчити способи оцінки усіх видів мовленнєвої діяльності в своїх подальших розробках і дослідженнях (PISA 2025 Foreign Language Assessment Framework, 2022).

Варто зауважити, що PISA наголошує на тому, що знання мови самі по собі не є її використанням. Комунікативне використання мови – це застосування мовно-комунікативних компетентностей за допомогою комунікативних стратегій у контексті комунікативної діяльності. Як уже зазначалося вище, комунікативна діяльність включає сприйняття, відтворення, взаємодію та посередництво. Сприйняття і відтворення передбачають односторонню комунікацію, в якій один учасник читає або слухає, говорить або пише. Сприйняття включає:

- усне розуміння (загальне розуміння на слух, розуміння розмови між іншими людьми, розуміння живої аудиторії, учасником якої є сам мовець, розуміння оголошень та інструкцій, медіа);

- аудіовізуальне розуміння (перегляд фільмів, ТБ та відео);

- розуміння прочитаного (загальне розуміння прочитаного, читання кореспонденції, читання для розуміння змісту, читання для інформації та аргументації, читання інструкцій, читання для дозвілля) (Purpura, 2016).

Відтворення включає:

- усне відтворення (усну промову, тривалий монолог (опис досвіду, надання інформації, аргументацію), публічні оголошення, звернення до аудиторії);

- письмове відтворення (загальне письмо, творче письмо, звіти тощо).

Взаємодія передбачає загальне конструювання сенсу або знання, де учасники чергують сприйняття і відтворення в межах усного чи письмового обміну повідомленнями. Взаємодія – це не проста форма спілкування, оскільки співрозмовники не просто розмовляють, читають один одному, пишуть один одному чи слухають – вони можуть передбачити решту повідомлення мовця та підготувати відповідь (Bachman & Palmer, 2010).

Взаємодія передбачає:

- усну взаємодію (розуміння співрозмовника, бесіду, неформальну дискусію, формальну дискусію, цілеспрямовану співпрацю (для отримання

товарів і послуг), обмін інформацією, інтерв'ювання та опитування, використання телекомунікацій);

– письмову взаємодію (листування, занотовування, написання повідомлення та заповнення бланків);

– онлайн взаємодію (Purpura, 2016).

Мовне посередництво – це акт сприяння спілкуванню між двома або більше людьми, які не можуть спілкуватися безпосередньо. Типовим прикладом є усний і письмовий переклад з однієї мови на іншу (міжмовне посередництво), але взаємодія може відбуватися й в межах однієї мови.

Існує три види посередництва:

1) текстове посередництво (письмове, звукове чи візуальне) означає передачу комусь інформації про текст будь-якої форми, до якої часто немає доступу через мовні, культурні чи інші бар'єри. Це також може стосуватися посередництва письмового, аудіо- чи візуального матеріалу для себе (наприклад, під час конспектування лекції). Посередництво включає передачу певної інформації, пояснення даних, роботу з текстом, переклад письмового тексту, конспектування (лекції, семінари, зустрічі тощо), підготовку рецензії на творчі тексти (в тому числі художні), аналіз творчих текстів (у тому числі художніх);

2) концептуальне посередництво передбачає передачу знань і пояснення понять тим, хто, ймовірно, не може отримати доступ до них безпосередньо або індивідуально. Це типовий спосіб спілкування під час навчання, наставництва чи виховання;

3) комунікаційне посередництво спрямоване на полегшення процесу розуміння та формування успішної комунікації між користувачами мови, незважаючи на їхні індивідуальні, соціокультурні, соціолінгвістичні чи інтелектуальні відмінності у поглядах (Long, 1993). Це стосується дипломатії, переговорів і врегулювання суперечок. Така діяльність відбувається у багатомовному середовищі, коли людина виступає посередником у неформальних ситуаціях (з друзями та колегами), полегшуючи спілкування в делікатних ситуаціях і при розбіжностях.

Стратегії посередництва стосуються пояснення нової концепції – зв'язку з попередніми знаннями, адаптації мови, спрощення складної інформації для оптимізації тексту (Ellis, 2015).

Усі перераховані вище види комунікативної діяльності є реалізацією соціально-когнітивного підходу до оцінювання іноземної мови та перевірки тестів (Council of Europe, 2020). Реалізуючи цей підхід, PISA враховує фактори, пов'язані з урядовою та шкільною політикою в організації вивчення іноземної мови, профілями та підготовкою вчителів, практикою викладання та навчання учнів. Регулярні оцінювання PISA та досвід добре налагодженого оцінювання сприяють ефективному аналізу основних тенденцій. Таким чином, можна буде визначити рівень знань учнів з іноземної мови, оцінити шкільну політику та викладацьку діяльність, навчальні плани та контекстуальні фактори, що впливають на процес вивчення іноземної мови.

Окрім того, PISA розглядає оволодіння іноземною мовою як спільний результат врахування двох факторів – тих, що пов'язані з індивідуальністю учнів, та тих, що пов'язані з завданнями/видами роботи. Вони, своєю чергою, визначають пізнавальні процеси, які відбуваються при використанні іноземної мови. Ці фактори взаємодіють у широкому соціо-культурному контексті.

Таким чином, оцінювання володіння іноземною мовою PISA у 2025 році оцінюватиме у 15-річних учнів їхні навички читання іноземною мовою, слухання та говоріння. Письмове відтворення та більш складні мовні завдання, які вимагають численних навичок, будуть включені у наступні оцінювання. Учні з 80 країн, звісно, відрізняються базовими знаннями, рідною мовою та рівнем володіння іноземною мовою. Щоб запевнитися у тому, що оцінювання є чесним та об'єктивним, PISA:

– обиратиме тексти відповідно до вікової категорії, неупереджені щодо статті та країни;

– використовуватиме базові опитування, які дозволять дослідити певні фактори, пов'язані з індивідуальністю учнів, та які можуть бути пов'язані з особливостями оволодіння іноземною мовою (ставлення, мотивація тощо);

– познайомить учасників з інтерфейсом тестів та їх навігацією і типами завдань перед їх виконанням;

– запевниться, що вказівки до виконання є доступними усім учням, незалежно від рівня володіння мовою.

PISA враховує той факт, що учні у всьому світі вивчають різні варіації іноземних мов. Так, для перевірки знання англійської мови, для нижчих рівнів використовуватимуть стандартну англійську. Тексти для вищих рівнів володіння мови будуть взяті з автентичних джерел і можуть бути марковані як британська або американська англійська.

Завдання на читання будуть вибрані з урахуванням розміру тексту, його лексико-граматичних характеристик та інших факторів, які впливають на рівень складності, а також з огляду на жанр, мету, контексти, які відповідають віковим особливостям учнів.

Завдання на слухання будуть обрані з урахуванням темпу мовлення, кількості мовців, функціональних, семантичних та лінгвістичних характеристик тексту.

Завдання на говоріння будуть ретельно обрані, щоб учні усіх рівнів могли продемонструвати здатність говоріння (PISA 2025 Foreign Language Assessment Framework, 2022). Також PISA розробить ряд опитувальників для вчителів, учнів, директорів та батьків, а також проведе опитування на рівні управління освітньої системи, які дадуть змогу зібрати інформацію про організацію та реалізацію іншомовної освіти на всіх рівнях. Зібрана інформація буде проаналізована разом з даними про рівень володіння іноземною мовою, отриманими за допомогою тестування, для забезпечення всебічної картини факторів, які впливають на вивчення іноземної мови у школі та за її межами. Опитувальники будуть розроблені на основі ретельного вивчення наукової літератури, минулорічних широкомасштабних міжнародних оцінювань та інформації, отриманої від експертів та розробників відповідної освітньої політики. PISA визначає 4 основні аспекти, які мають будуть висвітлені в опитуваннях:

1. Освітня політика щодо іншомовної освіти у школах – питання про загальні умови для вивчення іноземної мови (наприклад, час, відведений для вивчення її у школі тощо) та шкільне середовище (шкільні ресурси та діяльність).

2. Профілі вчителів та їх підготовка.

3. Учні та навчання (походження учнів та середовище, у якому вони живуть (чи знаходяться вони в іншомовному середовищі за межами школи), їхня мотивація до вивчення іноземної мови, використання мови у різних контекстах.

4. Викладання – особливості навчальної діяльності у класі, підходи до викладання (чи використовується комунікативний підхід), переважання індивідуальних чи групових форм навчання, використання різних форм оцінювання (PISA 2025 Foreign Language Assessment Framework, 2022).

Важливим питанням, включеним до опитувальників, є використання ІКТ та іноземної мови для міжпредметного навчання.

PISA оцінюватиме результати тестування за допомогою спеціально розробленої шкали. У 2025 році кожен вид мовленнєвої діяльності (читання, слухання та говоріння) буде оцінений за 6-бальною шкалою відповідно до шкали CEFR (до рівня A1; A1; A2; B1; B2; C1 і вище). Використання цієї всесвітньо відомої шкали забезпечить просту та адекватну інтерпретацію результатів освітянами та іншими стейкхолдерами.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК

Таким чином, PISA є найбільшою міжнародною програмою оцінювання навчальних досягнень учнів. Її незаперечна перевага полягає у широких можливостях для порівняння даних з різних країн з метою оцінки знань учнів з іноземних мов та визначення факторів, які впливають на їх рівень. Отримані результати допоможуть оцінити шкільну та національну політику щодо організації іншомовної освіти у школах. PISA використовує інструменти для аналізу даних, які є надійними, релевантними та легкими для інтерпретації. Важливим плюсом PISA є можливість порівняти знання іноземної мови учнів з їх читацькою грамотністю у мові, якою здійснюється процес викладання, що визначається як важливий фактор у якості вивченні іноземної мови.

Не менш важливим є той факт, що програма базується на існуючій системі оцінювання рівня володіння іноземною мовою – CEFR, яка є міжнародно визнаною системою для опису рівнів володіння іноземною мовою для різних видів мовленнєвої діяльності. Система містить і описує загальні компетентності, мовно-комунікативні компетентності, комунікативні види діяльності та стратегії для успішного комунікативного використання іноземної мови від початкового до професійного рівня (A1-C2).

Ще однією перевагою оцінювання є те, що воно враховуватиме не лише власне тест на знання мови, а й результати опитування вчителів, учнів, директорів та батьків, управлінців освітньої системи, що надає змогу зібрати інформацію про організацію та реалізацію процесу викладання та навчання іноземної мови на всіх рівнях. Зібрана інформація буде проаналізована разом з інформацією про рівень володіння іноземною мовою, отриманою за допомогою тестування, для забезпечення всебічної картини факторів, які впливають на вивчення іноземної мови у школі та за її межами. У перспективі важливим є більш детальне вивчення особливостей оцінювання кожного виду мовленнєвої діяльності за міжнародною програмою оцінювання іноземної мови PISA та визначення організаційних аспектів підготовки до участі у програмі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Bachman, L.F., Palmer, A. (2010). *Language Assessment in Practice*. Oxford, UK: Oxford University Press.
2. Bardel, C., Gyllstad, H., & Tholin, J. (2023). Research on foreign language learning, teaching, and assessment in Sweden 2012–2021. *Language Teaching*, 56(2), 223–260.

3. Council of Europe (2020). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment – Companion Volume*. Council of Europe, Strasbourg.
4. Ellis, R. (2015). *Understanding Second Language Acquisition*. Oxford University Press, Oxford.
5. Khalifa, H. & Weir, C. (2009). *Examining Reading: Research and Practice in Assessing Second Language Learning*. UCLES/Cambridge University Press, Cambridge.
6. Long, M. (1993). Assessment Strategies for second language acquisition theories. *Applied Linguistics*, Vol. 14, pp. 225–249.
7. National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine (2020). *A Principled Approach to Language Assessment: Considerations for the U.S. Foreign Service Institute*. Washington, DC: The National Academies Press.
8. Oliveri, M. (2019). Considerations for Designing Accessible Educational Scenario-Based Assessments for Multiple Populations: A Focus on Linguistic Complexity. *Frontiers in Education*, Vol. 4. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.3389/educ.2019.00088>
9. PISA 2025 Foreign Language Assessment Framework (2022). Retrieved from <https://www.oecd.org/pisa/foreign-language/PISA-2025-FLA-Framework.pdf>
10. Purpura, J. E. (2016). Second and Foreign Language Assessment. *The Modern Language Journal*, 100, 190–208. Retrieved from <http://www.jstor.org/stable/44135003>
11. Weir, C. (2005). *Language Testing and Validation: An Evidence-Based Approach*. In: Palgrave MacMillan, Hampshire. Stathopoulou, M. (2015). Cross-Language Mediation in Foreign Language Teaching and Testing, *Multilingual Matters*.